

БАТЬКІВЩИНА ГЕНІАЛЬНИХ ТВОРЦІВ

ВИСТУП НА ОБЛАСНОМУ З'ЇЗДІ РАД КИЇВЩИНИ

Радянська література стала могутньою зброєю в руках трудящих, рідною справою мільйонних мас пролетарів і колгоспників нашої країни.

Ця безмежна любов і піклування особливо виявилися на всесоюзному з'їзді письменників.

Уся країна святкувала з'їзд своїх літераторів — з'їзд інженерів людських душ.

З яким хвилюванням виступали видатні письменники Заходу! Вони розповідали про те, що в Німеччині фашистський чобіт роздушив культуру Гете, Гейне; їх твори заборонені і спалені на їх батьківщині. Але ці твори читають у нас мільйони, портрети цих світових геніїв були першими в колосальному залі на з'їзді радянських письменників. Наша країна стала батьківщиною геніальних творців всесвіту.

Жан Рішард Блок та інші письменники, що виступали на з'їзді, казали:

— Ми не знаємо на кого працюємо.

Радянські письменники добре знають, на кого вони працюють.

Виступ делегатки з'їзду — колгоспниці про радіо, медпункти, кіно, книжку, про те, що колгоспників не задовольняють картини, свідчить про величезне культурне піднесення і колосальний розвиток мас, доводить, що лице нашої країни ґрунтовно змінилося.

Працюючи над п'єсою „Платон Кречет“, я натрапив на цікаву статистику: у царській Росії 1910 р. трудящий жив пересічно 31,9 років, а жінка 33,9.

Це — страшний пам'ятник жорстокої експлуатації трудящих.

Ми повертаємо трудящому вкрадене сонце.

Наша країна перетворилася на країну радості, творчості.

Наші герої — це ви, товариші, великі майстри життя, звільненої праці, — це наша партія.

Дозвольте передати вам, майстрам соціалістичної праці, найтепліше вітання від спілки радянських письменників України.

Чинивши опір соціалістичному будівництву, класовий ворог пролізав і в літературу. Петлюрівці, націоналісти зблоковані з зіннов'євцями та троцькістами, покидьки історії — намагалися спинити залізний хід пролетаріату.

Розгром цих недобитків на Україні, проведений під керівництвом ЦК ВКП(б) та ЦК КП(б)У ілюбимих керівників більшовиків України тт. Косіора і Постишева, розчистив шлях для великої творчості і викликав нове могутнє піднесення мистецтва й літератури.

Зросли нові кадри української інтелігенції, художники, письменники — зросла література.

Україна перетворилася на країну суцільно письменну.

Талановита молодь з робітників і селян прийшла в мистецтво. Ленінський комсомол висунув з своїх лав чималі кадри, виховав їх, оточив своєю любов'ю.

Ми, радянські письменники України, запевняємо другий обласний з'їзд рад, запевняємо нашу партію, ЦК КП(б)У — тт. Косіора і Постишева, що віддамо всю свою енергію, силу і любов на створення великих полотен соціалістичної праці.

Коли в майбутніх боях буде потрібно, ми змінимо перо на гвинтівку і будемо в єдиних колонах під червоним прапором, під прапором ВКП(б) битися з ворогом.

Хай живе наша партія!

Хай живе улюблений вождь трудящих світу, найкращий друг літератури — наш великий Сталін!

ЛІТЕРАТУРА, НАУКА, МИСТЕЦТВО

ЛІТЕРАТУРНЕ ЖИТТЯ

Тарас Шевченко — єврейською мовою. Виходять з друку „Вибрані твори“ Т. Г. Шевченка єврейською мовою в перекладі поета Давида Гофштейна.

За часів дореволюційних з Шевченкових поезій було дуже мало перекладено на єврейську мову.

Після революції починають з'являтися переклади Шевченка єврейською мовою. 1920 року вийшло видання, присвячене Шевченкові, і в ньому, крім біографії і різного статейного матеріалу, були вміщені переклади Давида Гофштейна „Заповіт“ та „І небо невміте“.

Крім Гофштейна Шевченка перекладали письменники М. Хашеватський, Фіненберг, Л. Резнік, Є. Казакевич, П. Маркіш.

До „Вибраних творів“ серед іншого матеріалу ввійшли найвизначніші ліричні поезії, поеми „Сон“ і „Кавказ“, а також найбільше оповідання „Прогулка з приємністю і не без моралі“. „Вибрані твори“ мають понад 40 назв.

На черзі дня видання всього „Кобзаря“ єврейською мовою. До цієї важливої справи мають притягти всіх єврейських письменників, що брали ту або іншу участь в ознайомленні єврейського читача з творчістю Шевченка.

Адам Міцкевич — українською мовою. Видавництво ВУАН готує розкішне видання вибраних творів Адама Міцкевича українською мовою в перекладі Максима Рильського, під редакцією А. А. Хвилі та Є. С. Шаблювського.

Крім вибраних поезій Міцкевича (частина з яких буде в перекладах

Ів. Франка), книга міститиме такі матеріали та статті: „Маркс — Енгельс — Ленін про Польщу й визвольну боротьбу в Польщі в першій половині XIX ст.“, „Літературна спадщина Міцкевича й пролетаріат“, „Життя й творчість Адама Міцкевича“, „Коментарі та примітки“, „Хронологічна канва Адама Міцкевича і найважливіших тогочасних подій“, „Карта життя та діяльності Адама Міцкевича“. Книжка матиме 22 ілюстрації — фото-автографи Міцкевича та картини світових художників.

Латвійський літературний гурток. В районі індустріальних велетнів м. Харкова — Червонозаводському, при латвійському робітничому клубі „Darbs“ („Дарбс“) працює літературний гурток. Існує він близько року. Кількісно гурток невеликий: складається з 10 чоловік — переважно робітників і службовців Харківського електромеханічного заводу (ХЕМЗ). Керує гуртком робітник т. Роберт Удрас.

За цей невеликий час — рік свого існування, гурток провів значну роботу. Він згуртував навколо себе актив робітників і службовців латвійців ХЕМЗ'у, що цікавилися літературою, літературно-художньою творчістю і мають потяг до писання художніх літературних речей.

Систематично відбуваються вечори читання й критики творів літгуртківців. Проводиться консультація тощо.

Літгурток у повному своєму складі бере активну участь у латвійській шодакадній газеті ХЕМЗ'у „Generators“ („Генератор“). При цій же газеті гурток періодично випускає

свою спеціальну літературну сторінку.

З літгуртківців, що на сьогодні вже цілком творчо визначилися, і безумовно здібних, треба тут згадати таких товаришів, як поет-початківець Р. Тераудкалс, прозаїки — Р. Шталс, А. Ернтонс, мемуарист А. Кілевиц, публіцисти-критики Вітуалс, Розенталс та інші.

Частина з цих товаришів знайшла вже своє визнання у художній літературі на сторінках центрального латвійського літературно-критично-наукового місячника „Celtne“ (виходить в Москві) та в газеті „Komunars Zihna“ (Центральний латвійський орган в СРСР), вміщуючи в них час від часу свої твори.

Нині гурток виконує відповідальну політичну і літературну роботу. На завдання Всесоюзного Т-ва старих більшовиків, літгурток збирає і опрацьовує матеріали мемуарного характеру про революцію 1905 року в Латвії. Крім того, гурток також збирає і опрацьовує матеріал аналогічного характеру для історії комуністичної партії Латвії.

Всеукраїнський кабінет роботи з молодим автором розгорнув систематичну роботу з молодими авторами столиці й інших міст України. Керує кабінетом товариш Іван Ле.

Консультація молодих авторів Києва відбувається систематично щодня. Працює листовна консультація і відділ організації о-консультаційної роботи, що забезпечує керівництво літературних гуртків тощо.

З січня кабінет розпочав систематичні виїзди на периферію.

Міститься кабінет у Будинку літератури (Київ, вул. Леніна № 7).

Літературна студія при Харківському Будинку червоної армії ім. Ворошилова розпочала свою роботу.

Студія налічує понад 15 чоловіка літературного активу з червоноармійців, курсантів і командирів.

Ряд студійців мають уже чималі творчі доробок, друкувалися в періодичних виданнях.

Серед учасників студії такі товариші, як Гр. Литвак, Сліпко, якого

повість „Кантакузи“ виходить у видав. „Український Робітник“, т. Засипко, що разом з тов. Музиковим написав книжку „До верховин Ельбруса“; книжка вийшла у видавництві „ЛіМ“.

При студії є індивідуальна консультація з питань літератури для всіх червоноармійців і командирів. До участі в літконсультації запрошено кращих майстрів художнього слова.

Конкурс на кращий твір про Донбас. Донецький облвиконком оголосив минулого року відкритий конкурс на кращий художній твір (проза, поезія, нарис, критика).

Твори повинні бути написані на одну з тем — про соціалістичне будівництво нового Донбаса, про громадянську війну в Донбасі, про Донбас у минулому.

Для проведення конкурсу облвиконком виділив спеціальний фонд в 10.000 крб. Видавництво „Художня література“ додатково виділило 30 0 крб.

Встановлено 10 премій від 500 до 2500 крб. кожна.

Останній строк подання творів на конкурс — 1 червня 1935 року.

Твори молодих авторів. За 1934 рік видавництво „Український Робітник“ видало близько 50 збірок молодих авторів. Останнім часом вийшли з друку збірки „Поети Донбаса“, збірник українських і російських молодих поетів Донбаса (склав А. Л. Фарбер); Андрій Портенко — „Моя батьківщина“ (поезії), Гр. Кривченко — „Колгоспний заспів“ (поезії); Валерій Іванов — „Пограничники“ — оповідання російською мовою; П. Северов — „Новелли о сердце“; Ів. Плахтін — „Люди весни“ (повість); Алексеев — „Ржавчина“ (повість) — російською мовою.

Нові книги. В державному видавництві „Література і Мистецтво“ останнього часу вийшли з друку книги:

Гордій Коцюба — „Твори“ — збірка оповідань на теми соціалістичного будівництва. До збірки увійшли: „Майстер Кухля“, „Облога шахти“, „Дорогою змагань“, „Переможці скеля“ та інші.

Рамон Х. Сендер — „Marañ“,

повідь про війну в Марокко. Переклад з іспанської мови.

В серії „Масова бібліотека художньої літератури“ видавництва „Література й мистецтво“ — вийшли з друку в перекладах на українську мову:

М. Горький — „Солдати“, М. Гоголь — „Повість про те, як посварилися Іван Іванович з Іваном Никифоровичем“, І. Ласт — „Нова шахта“, Мартін Андерсен Нексе — „Брати“.

■ МУЗИКА ■

Нові опери. На замовлення НКО УСРР, заслужений артист республіки, диригент київської державної столичної опери В. Я. Йоріш почав працю над оперою „Гайдамаки“ на сюжет Шевченкової поеми, тієї ж назви.

Над творенням опери „Жакерія“ працює композитор С. Жданов за лібреттом Шербатинського. Тема — опери — селянське повстання у Франції за часів феодалізму.

Київський композитор І. Белза пише оперу за твором Шарля де Костера „Тіль Уленшпігель“. Крім матеріалів роману, композитор використовує середньовічні німецькі і голландські легенди, пісні та народний фольклорний матеріал.

Одеський композитор Данькевич написав за поемою А. Безименського оперу „Трагедійна ніч“, яку прийняв до постанови одеський оперовий театр ім. Луначарського.

У Харківській філармонії. Харківська філармонія зробила дуже цінний почин, організувавши по робітничих та студентських клубах кілька камерних концертів з метою ознайомити широкі робітничі маси й пролетарське студентство з камерною класичною та сучасною музикою.

Весь цикл складається з шести концертів, присвячених творчості великих композиторів — Моцарта, Бетховена, Шуберта, Мендельсона, Шумана, Брамса, Чайковського і Гайдна. Окремі концерти присвячені творам радянських композиторів — Косенка, Козицького, Олександра, Вериківського та інш. До участі в концертах запрошено тріо імени Бетховена в складі професора Ландесмана, професора Гольдфейна і Аншелевіча, народна артистка республіки Літвиненко-Вольгемут, заслужений артист республіки Паторминський, артисти опери Оловейнікова, Гришко та інші.

Концерти супроводжуються лекці-

ями композитора Козицького та історика музики Тюменева.

Перші концерти пройшли з великим успіхом.

Науково-дослідний інститут при Київській консерваторії. Науково-дослідна лабораторія музикознавства при київській консерваторії, яка об'єднує біля 40 наукових працівників, протягом року підготувала до видання такі книжки з питань музики: „Підручник гармонії“ — Івановського, підручник „Читання партитури“ — Таранова та „Музика тонфільму“ — Белзи.

Тепер професор Грінченко закінчує велику роботу на 10 друкованих аркушів — „Історія українського романсу“. Композитор Віленський пише підручник — „Музика на театрі“.

Під керівництвом доцента Равінова готують до друку 4 хрестоматії для початкового музичного виховання. Кафедра розробляє велику тему „Класики марксизму — про музику“.

1935 року кафедра перетворюється на науково-дослідний інститут при консерваторії.

Дитячий оперний театр При Палаці культури заводу „Донсод“ (Лисичанськ) організовано дитячий оперний театр. Театр укомплектовано 35 школярами, що мають добрі голоси. Театром керує артистка Тифліської державної опери Шорохова.

Нова газета „Кадри мистецтва“. При столичній консерваторії почала виходити газета „Кадри мистецтва“. В першому номері цієї газети вміщені цікаві статті заслуженого професора республіки — Михайлова, Беклемішева, Муравйова, Магазінера і Бєртє.

Помер проф. Г. М. Беклемішев. 5 лютого вночі несподівано

помер заслужений професор, відомий композитор-педагог, піаніст Григорій Миколаєвич Беклемішев.

Г. М. Беклемішев з 14 років почав свою діяльність, як концертант і висококваліфікований виконавець творів класичної музики. Із складу його численних учнів можна відзначити піаніста Луфера, що одержав першу премію на всеукраїнському конкурсі і звання лауреата на всесвітньому конкурсі піаністів у Варшаві, піаністів Ейделмана, Гозенпуда, Співака, Альперіна, Фельдмана. Кілька років тому

на відзнаку двадцятип'ятирічної музично-педагогічної діяльності народний комісаріат освіти України надав Г. М. Беклемішеву звання заслуженого професора республіки.

Проф. Беклемішев брав активну участь і в громадсько-політичному житті країни. Як керівник музичних педагогічних і науково-дослідних закладів і голова фортепіанної кафедри київської консерваторії Г. М. Беклемішев активно сприяв поширенню музичної освіти і вихованню кваліфікованих радянських музичних кадрів.

ТЕАТР

Столичний театр ім. Франка. Напередодні нового року столичний театр ім. Франка дав з великим успіхом нову прем'єру „Платон Кречет“, талановитого українського драматурга Олександра Корнійчука. Ця вистава, за свідченням всієї столичної преси, довела, що театр в переконливих сценічних образах спромігся донести високу ідейно-філософську суть „Платона Кречета“ до масового глядача. Проте „Платона Кречета“ колектив театру аж ніяк не вважає за ту художню вершину, до якої він прагне. Ця постановка хоч і є показником творчого піднесення всього колективу франківців, все ж не цілком задовольняє нас,— як заявив мистецький керівник театру народ. артист республ. Гнат Юра,— не задовольняє з погляду тих величезних завдань, які ставить партія перед радянською театральною культурою.

Тимто, реалізуючи далі свій репертуарний план, театр зобов'язався цього року не знижувати тих художніх дос гнень, які має театр у постанові „Платон Кречет“. Зважаючи на цей творчий досвід, театр став з ще більшим запалом і творчим піднесенням до праці над новими поставами цього року.

Всеукраїнський державний єврейський театр. Після злиття двох єврейських театрів—київського й харківського—у Києві розпочав роботу Всеукраїнський державний єврейський театр. Репертуарний план в основному складається з оригінальної радянської єврейської

драматургії і частково з перекладених п'єс.

Цим своїм репертуаром театр прагне розповісти пролетарському глядачеві про жорстоку класову боротьбу, про гострі соціальні протиріччя в єврейському середовищі, в тому самому середовищі, яке буржуазні історики завжди розглядали як щось єдине й ціле, як таке, що не знає внутрішніх соціально-економічних протиріч.

Театр покаже інсценіровку роману Бергелсона „Мідас Гадін“—„Гронець“. Це п'єса, яку ставить Н. Лойтер—про боротьбу молодого радянської влади (дія відбувається в 20 р.) проти куркульських, есерівських білогвардійських банд.

П'єса ставилася в колишньому харківському єврейському театрі і тепер поновлюється театром в новому складі.

Єврейська класика репрезентована двома п'єсами. Це насамперед, „Перший єврейський рекрут“ Аксефельда (в переробці Л. Резніка). Друга п'єса з єврейської класики—це „Цвей Кунілемлех“ Гольфадена у постанові харківського театру.

Із світової класики буде показано п'єсу „Уріель Акоста“ Гупцова в новому перекладі поета Д. Гофштейна. Ставить п'єсу Б. Вершілов, художник Федотов, музика Є. Шейніна.

Театр покаже також нову п'єсу німецького революційного драматурга Фр. Вольфа „Лікар Мамлок“ (переклад Н. Лур'є), п'єсу, що розповідає нам про сучасну фашистську Німеччину, про трагедію німецької

інтелігенції, про фашистський антисемітський розгул.

Театр працює над інсценівкою відомого роману Шолом-Алейхема „Мандрівні зорі“ в переробці молодого комсомольського письменника Табачникова.

Наприкінці сезону буде показана класична єврейська оперета „Суламифь“ Гольдфадена. Її ґрунтовно переробляють молоді драматурги Брянський і Гершензон.

Збірка—монографія про М. К. Заньковецьку. Редакційна комісія управління мистецтв Народ-

ного комісаріату освіти укладає збірника-монографію, присвячену пам'яті народної артистки республіки Марії Костівни Заньковецької.

Матеріали приймає управління мистецтв НКО УСРР (Київ, бульвар Шевченка, 14).

Харківський театр російської драми. Театр прийняв до постанови такі п'єси: Л. Первомайського—„Молоде життя“, А. Афіногенова—„Далеке“ і Н. Погодіна—„Аристократи“.

КІНО

Кіножурнал, присвячений С. М. Кірову. Ленінградська фабрика Союзкінохроніки випустила номер кіножурнала, присвячений Сергієві Мироновичу Кірову. В журналі—фото виступів Сергія Мироновича Кірова на партійній конференції, на Свірбуді, в Парку культури й відпочинку, під час зустрічі чөлоскінців.

Нові сценарії. Київська кінофабрика замовила ряду письменників та сценаристів нові кіносценарії.

З радянських українських письменників сценарії пишуть: Майк Йогансен—„30 днів“—музична кінокомедія, Вадим Охрименко—„П'ятеро біля багаття“—кінокомедія про пригоди молодих мисливців, Юрій Смолич—„Сонце“—науково-фантастичний сценарій про використання сонячної енергії.

Сценарії для дитячих фільмів пишуть Наталя Забіла, Олександр Копиленко та Лейб Квітко.

Замовлено сценарій для дитячого мультіплікаційного фільму—„Золотий півник“ за твором Пушкіна.

Для кінофільму—„Хазяїн“ пише сценарій, за твором Карпенка-Карого, Яків Савченко.

З російських радянських письменників та сценаристів для київської кінофабрики пишуть сценарії: С. Барто—„Школа“, Трауберг—„Навала“

Герман і Блейман—„Бідний Генріх“. Письменник Іван Шухов пише сценарій—„Батьківщина“.

За творами М. Гоголя, письменник Булгаков пише кінокомедію „Ревізор“, а московський сценарист Гус написав і подав сценарій—„Іван Іванович“.

Нові фільми одеської кінофабрики. На першій комсомольській кінофабриці в Одесі режисер тов. Юдін знімає художній фільм „Кондуїт“—за сценарієм Л. Кассія.

Режисери т.т. Голуб та Садкович знімають звуковий фільм „Повідь“—за одноіменним романом тов. Богданова,—автора романа „Перша дівчина“.

Режисер тов. Григорович знімає дитячий художній фільм „Будьонніші“—автор сценарія т. Юдін. По ходу картини в одному епізоді фільму дав згоду зніматись тов. Будьонний С. М.

По сектору технічних фільмів на замовлення зерноуправи Наркомзему Союзу режисер тов. Комар закінчив картину „Яровизація пшениці“ Наукову консультацію провадив проф. Лисенко. Режисер тов. Бочарьов закінчив технічно-інструктивний фільм „Пароплавні дизельмашини“. Для ветеринарної управи Наркомзему УСРР режисер тов. Дуберштейн зробив картину „Сап та боротьба з ним“ за консультацією проф. Гуревича.

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО

У Всеукраїнській картинній галереї. Закінчується внутрішнє опорядження Всеукраїнської картинної галереї у Харкові. Основну частину експонатів (близько 80 тис. речей—живописі, графіки, кераміки, меблі) уже перевезено до нового приміщення.

Експонати будуть розташовані у трьох поверхах будинку галереї. Галерея матиме розділи: мистецтво епохи феодалізму, епохи капіталізму і сучасне радянське мистецтво. У кожному відділі будуть представлені комплексно всі види мистецтва—живопис, скульптура, архітектура.

Відкриття галереї передбачається у травні 1935 року. До цього часу буде закінчено зовнішнє оформлення будинку.

Бригада скульпторів, під керівництвом проф. Елеонори Блох, працює

над монументальними скульптурами, що ними прикрасять вхід у приміщення. У нішах фасаду поставлять постаті видатних діячів мистецтва.

Вестибюль галереї буде оформлений скульптурними фігурами основоположників марксизму і вождів партії, барельєфом на тему— „Ленін на Фінляндському вокзалі“.

Альбом робіт художників Петрицького та Касьяна. Видавництво „Мистецтво“ готує для друку багатоколіровий альбом заслуженого художника республіки Анатолія Петрицького— „Петрицький—театр“. Альбом відобразить діяльність художника Петрицького в театрі.

Разом з цим видавництво здає до друку великий альбом художника-графіка Касіяна „В країні Рад“

НАУКА

Виставка присвячена пам'яті академіка Марра. У бібліотеці Всеукраїнської академії наук відкрито виставку, присвячену пам'яті акад. М. Я. Марра. На виставці представлені праці М. Я. Марра про марксистське мовознавство.

Документи ХІ сторіччя в Києві. Під час земляних робіт на території Новогеорґієвської церкви, що її збудовано між 1037 і 1060 роками, знайдено фундамент церкви. Цей фундамент уможливіло реставрувати план будівлі.

Знайдено також речі побутового вжитку ХІ сторіччя: амфори з впливом візантійського стилю, глиняний і скляний посуд, борошномельний жернов. На знайдених фресках збереглися фарби і частина голосників, що їх вживали для збільшення резонансу.

Ці документи дуже цінні для вивчення архітектури ХІ століття.

Пам'ятки старовини. Наукові працівники Луганського державного краєзнавчого музею знайшли біля села Червоний Яр, Луганського району, кістки первісної людини, коло села Веселецька—молот і сокири первісних людей. Луганський музей, організований 1920 р., останніми роками провадить велику науково-дослідну роботу в районі своєї діяльності

Велика геологічна карта УСРР. Науково-дослідний геологічний інститут Всеукраїнської академії наук приступив до складання великої геологічної карти УСРР. Ця карта увійде до всесоюзної геологічної карти і демонструватиметься на майбутньому світовому геологічному конгресі.

ПО РЕСПУБЛІКАХ СРСР

РСФРР

Російські журнали в 1935 р. „Новый мир“. 1935 року в „Новом мире“ буде вміщено продовження роману Вс. Іванова „Пригоди факіра“ (3, 4 і 5 частини), новий ро-

ман Л. Леоніова „Великий шлях“, друга книга „Піднятої цілини“ М. Шолохова, друга книга „Енергії“ Ф. Гладкова, нова повість Л. Сейфулліної „Країна“, повість М. Сло-

німського „Брат“, П. Павленка „Велика війна“, Новікова-Прибоя „Два приятелі“, Ал. Толстого „19 рік“, „Ходіння по мукам“ (кн. 3), повісті й оповідання Маріетти Шагінян, М. Чумандріна, Г. Нікіфірова, Максима Зінгера, А. Малишкіна „30-ті роки“, І. Катаєва „Московські оповідання“, Зоріча „Фабрика ім. Бабаєва“, п'єси: Дем'яна Бедного „Богатирі“, Г. Саннікова — „Колгоспниця“ (віршована п'єса) тощо.

1935 року в „Новом Мире“ будуть видруковані поеми Б. Корнілова „Моя Африка“, Д. Бедного „Дід Лука“, Т. Васильєва „Червона армія“, а також поезії Павла Тичини, Л. Первомайського, Якуба Коласа, Янки Купали, Тиціана Табідзе і інших.

У критичному розділі будуть вміщені статті Гронського про Горького, Пільняка, П. Васильєва, а також статті про малярство і театр: Рожкова — про Новікова-Прибоя, Федіна, Леонова, Лідіна, Гладкова; Е. Усієвіча — про поетів і поезію. Крім того у розділі критики будуть видруковані статті П. Маркова — про театр, М. Машковца — про архітектуру і ряд інших матеріалів з питань мистецтва.

Цього року заведено також у журналі деякі нові відділи — публіцистики, роботи з молодими письменниками тощо.

„Октябрь“ цього року значно поширив відділ „Записки письменника“ і „Літературна критика“. Систематично фігуруватимуть у журналі відділи „Літературна спадщина“ і „Сучасна наука“.

З художніх творів 1935 року в журналі будуть видруковані: Ромен Роллан — „Щоденники епохи імперіалістичної війни“, М. Шолохов — „Тихий Дон“ книга IV, Ф. Панф'юров — „Бруски“ кн. IV, А. Авдєєнко — „Столиця“, Бєла Іллєш — „Метробуд“ (роман), Б. Галін — „Лиття“ (роман), В. Ільєнков — „Сонячне місто“ (роман), А. Караєєва — „Повісті про Москву“, Д. Лаврухін — „Друга Невська“, Г. Серебрякова — „Бартелемі“, А. Ісбах — „Гегель“ (роман), Н. Коцін — „Вікно в життя“ (роман), Г. Чулков — „Умовний шлюб“

(історичний роман). І. Шухов — „Довбій“ кн. II, крім того — нові повісті Огньова, Сергєєва-Ценського Б. Левіна, п'єса Ф. Панф'юрова — „Сліди“, Білль-Білоцерковського, К. Фінна і інших.

До найближчого співробітництва в журналі залучені такі автори — Іс. Гольдберг, П. Безпощадний, Б. Ручйов, В. Ітін, Н. Куштур, Н. Мухачов, Харитонов і інші.

У відділі критики будуть видруковані статті: А. Лежньова — про Успенського, про Л. Толстого, про молодих письменників; І. Новіча — серія статтів про Герцена; Вінера — статті про соціалістичний реалізм (переклад з єврейської М. Шамбадала); Войтинської — „Робітничий клас в літературі“, Я. Черняка — „Пушкін і Чаадаєв“, „Проблеми стилю Чернишевського“, Г. Колеснікової — „Стиль літературної критики“ тощо.

У відділі „Літературна спадщина“ — монографія Д. Горьбова про Жан-Жака Руссо, „Листування Беранже з робітничими авторами“ (з коментарями Славєтинського), стаття Спаського про Радішева, Б. Вальбе — проблеми історичного роману (серія статтів) тощо.

Особливу увагу цього року буде приділено творчості письменників братніх республік.

„Знамя“. Список авторів, що братимуть участь у журналі цього року, значно поширено. Редакція уклала договір з І. Еренбургом на новий роман. В портфелі редакції — М. Слоніський — „Бранець“ (повідь), Н. Тіхонов — „Дагестанська повість“, М. Луговський — „Ефемеріда“, П. Павленко — „Повість про Далекий Схід“, Л. Рубінштейн — „Катастрофа півдня“ (роман), Л. Нікулін — „Справа рядового Шибуніка“ (п'єса); Л. Соболев — „Капітальний ремонт“ (друга частина), А. Прокоф'єв — „Цикл поезій, Н. Асєєв — „Смерть Оксмана“ (поема), М. Светлов — „Крейсер Марат“ (поема), В. Кнехт — „Закон“ (роман) тощо.

Дуже змістовний відділ чужоземної літератури: будуть вміщені роман Ганса Фаллади — „Той, що сьор-

бнує в блишаній миски", Л. Фойхтвангера — "Історія фізіолога" (нове оповідання), Дріє де ля Рошель — "Трагедія Шарлера" (повість), Віктора Маргеріта — "Вавилон" (роман), Андре Мальро — "Нафта" (роман), Жемса Дюїса — "Уривок з "Улісса" (в перекладі М. Левідова) і ін.

В критичному розділі буде подано цикл статтів А. Лейтеса — "Новий Ромен Роллан", "Стеля Герберта Уеллса", "Шлях Барбюса", "Кіплінг", "Фатальні моменти" (фашистська тема в буржуазній літературі), "Буржуазні військові мемуари". Серію статтів про Пушкіна, Грибєєдова, епігонів романтизму і істоти пацифізму видрукує у журналі Н. Свірін. Крім того в критичному відділі будуть вміщені статті Р. Міллер-Будницької — "Криза гуманізму в сучасній західній літературі"; Лаврецького — "Шедрін і феодальний імперіалізм"; М. Левідова — "Про романи про імперіалістичну війну та царську армію"; Селівановського — цикл статтів на теми сучасної оборонної літератури; Тарасенкова — "Про творчість Л. Нікуліна", "Пушкін і сучасність"; "Пастернак і Маяковський"; Мотильової — "Про літературу коричневого, соціалізму"; А. Суркова — "Пацифізм різночинців" (про Некрасова); А. Асмуса — "Естетика Гегеля"; Г. Лукача — "На німецькі теми"; Д. Тамарченка — "Мова й стиль "Війни і миру", ряд статтів про фільм "Чапаєв" (О. Брика, Г. Беліцького та ін.).

"Літературний критик". Центральним матеріалом, що вмістить цього року "Літературний критик" — цикл статтів про естетичні вчення Платона, Арістотеля, Лессінга, Гегеля, Вінкельмана, Шіллера, Бергсона, Беліньського, Чернишевського, Добролюбова, Пісарєва, Плєханова, Ворєвського, Луначарського і інших.

Широко поставлено відділ теорії і історії літератури. Відділ містить і міститиме статті про зміст і форму марксистсько-ленінської естетики, про типовий характер у літературі, а також цикл статтів про марксистську схему історії російської літератури, про перегляд підручників з літературознавства, про проблеми

сюжету в Толстого, Бальзака, Достоевського, Шекспіра тощо.

Окремі монографії будуть присвячені творчості радянських письменників — Фадєєва, Багрицького, Маяковського, Ал. Толстого, Леонова, Тіхонова, Асєєва, Сельвінського, Дем'яна Бєдного і Ільфа та Петрова.

Широко також заплановано відділ статтів про сучасну критику (про Сельвінського, Серебрянського, Шупака, Бронштейна, Камєгулова, Горєлова і ін.) і про творчість найвидатніших письменників братських республік (Чарєнца, Коласа, Купали, Головка, Зоряна, Лорт'єкіпанідзе, Тичини).

Велику увагу журнал приділятиме фольклору: в цьому розділі буде подано ряд статтів про фольклор у класичній літературі, в поезії, в дитячій літературі і сучасній прозі.

Новиною "Літературного критика" є відділ загальнопубліцистичний. Цикл статтів буде присвячено проблемі соціалістичної моралі та етичності, проблемі родини, молоді й культури, жінці в національних республіках тощо.

Нові матеріали про Достоевського. Дослідник творчості Ф. А. Достоевського проф. А. С. Долінін виявив ще невивчену літературознавцями коректуру другого видання "Щоденника письменника" з помітками К. П. Побєдоносєва (1888 р.). Одночасно знайдено невідомий досі епістолярний матеріал епохи створення "Щоденника письменника", коли Достоевський продав широке листування з численними особами, в тім числі й з відомим діячем "Народної волі" А. Корбою, а також з українським федералістом, істориком і публіцистом М. П. Драгомановим. Нові матеріали про Достоевського з коментарями проф. А. С. Долініна незабаром вийдуть.

Архів старовинних книг. Бригада для перевірки архівів, організована Комісією Радянського Контролю, виявила архів перших колоністів Урала — графів Строганових. В архівах пермського музею бригада знайшла багато старовинних цінних книг, у тому числі "коментарі Орієна до біблії", видані в XVII столітті,

різні флорентинські, венеційські й кельські видання 400—600-річної давності, книги, видані при Катерині II, комплекти петербурзьких і московських газет за 1810—1820 рр. та багато рукописних книг.

Нова музкомедія. Московський композитор А. Молосов опрацьовує музику для оперети „Свято Йоргена“, зробленої за одноіменним романом. Оперету написали російською та українською мовами письменники Ахушкова та Полонник.

Етнографічний театр. Розпочав свою роботу після тривалої перерви Ленінградський етнографічний театр. Театр має за мету збирання й показ усної народної творчості народів СРСР.

Сезон театр відкрив новою постановою — „Весілля“. Тепер іде чергова поставка „Степан Разін“, в якій зібрано історичні пісні про Разіна.

Найкрупніша в світі театральна бібліотека. Недавно ленінградська театральна бібліотека — найкрупніша в світі — відзначила 150 років свого існування. Засновано її 1784 року актором І. А. Дмитрієвським у Ленінграді. Це перша російська театральна бібліотека, нині найкрупніша в світі збірка театральних книг, рукописів, ескізів, декорацій та костюмів.

Зібрані тут рукописи п'єс є дуже цінними режисерськими, суфлорськими і цензорськими примірниками: всі вони вимережені ремарками, куджорами. Більшість з цих рукописів ніколи не опубліковувалася.

1918 року бібліотека поповнилася „цензурним фондом“ усіх п'єс, лібретто, опер і оперет, що так і не побачили світу на російській сцені або що були подані на цензуру і звідти не повернулись. В цьому фонді — 42.659 книг.

Які „цінувальники“ мистецтва сиділи на царській цензурі, видно з резолюцій на цензорських примірниках п'єс.

1849 року Микола І особисто заборони постанову „Розбійники“ Шіллера, 1851 р. — шекспірівського „Річарда III“. На тургенівській п'єсі „Нахлібник“ є резолюція генерал-лейтенанта Дубельта (1848 р.): „П'єса равно оскорбляет и нравствен-

ность и дворянское сословие. Запретить“.

Особливо ретельно пильнували репертуар „для народа“. 1888 р. І. Е. Феоктистов узявся за виправлення „Бориса Годунова“, викинув цілу сцену „Корчма на литовской границе“ як „непригодную для народного театра и представляющую монахов на народное посмеяние“.

Цензура не дозволяла до постав абож зовсім „виправляла“ п'єси М. Горького.

Тільки після Жовтня двері театральної бібліотеки широко розчинилися для сотен і тисяч працівників радянського мистецтва. Понад 1.300 істориків, театральних працівників, мистецтвознавців і художників постійно користуються ленінградською театральною бібліотекою. Бібліотека стала місцем творчої роботи режисера, художника, актора, місцем учоби художньо обдарованої молоді, якою так багата наша країна.

Книга про революцію 48-го р. у Франції. У видавництві „Академія“ вийшов збірник „Революція 1848 р. у Франції в спогадах учасників і сучасників“. У книзі уривки з оповідань учасників революції, що найповніше і найточніше відображають окремі моменти 1848 року.

В збірнику вміщено деякі розділи з мемуарів Луї Блана, Еміля Тома, Іпполіта Кастіле, Прудона і ін. Як вступ подано перший розділ „Класова боротьба у Франції“ Карла Маркса.

Проект пам'ятника С. М. Кірову. Заслужені діячі мистецтва архітектор І. Г. Лангбарт і скульптор М. Г. Манізер за пропозицією ленінградської ради почали розробляти ескіз пам'ятника С. М. Кірову в Ленінграді.

Проф. Лангбардом вже зроблені перші нариси пам'ятника тов. С. М. Кірову. Пам'ятник являтиме велику трибуну, органічно зв'язану з монументальною постаттю С. М. Кірова. Розмір постатті — приблизно 6 метрів. Вождь ленінградських робітників буде змальований вітаючим з трибуни демонстрантів. Ескіз пам'ятника нині виконує проф. Лангбарт. Модель пам'ятника виготовлятимуть спільно проф. Лангбарт і скульптор М. Г. Манізер.

УДМУРТІЯ

Удмуртія — автономна республіка. Президія Всеросійського Центрального Виконавчого Комітету ухвалила Удмуртську автономну область, відповідно до вياву волі її трудової людності, перетворити в існуючих межах на Удмуртську Автономну Радянську Соціалістичну Республіку.

Удмуртська Автономна Радянська Соціалістична Республіка, перетворена постановою ВЦВК із Удмуртської автономної області (область існує від 1921 року), входить до складу Кіровського краю. Більшість її людності — вотяки, які до революції були одною з найвідсталіших народностей царської Росії.

XI з'їзд рад, який недавно відбувся в столиці Удмуртської АСРР — Іжевську продемонстрував величезні успіхи в господарському й культур-

ному будівництві, досягнуті на основі правильного проведення ленінсько-сталінської національної політики.

Удмуртія прийшла до свого з'їзду з величезними досягненнями. На Іжевському сталевому пущений блюмінг, збудовано дві електропечі, нова потужна теплоелектроцентрально.

Успішно зростає сільське господарство: 83,5% селянських господарств об'єднані в колгоспи. Працює 17 МТС, є 6 радгоспів.

Великі й культурні перемоги Удмуртської республіки. Вотяки швидко ліквідують неписьменність. Республіка має свої медичний і педагогічний інститути, вищу комуністичну сільськогосподарську школу, створює свій театр опери й драми.

Влітку 1934 року Удмуртія святкувала 15-ті роковини визволення від білогвардійських колчаківських банд.

АЗЕРБАЙДЖАН

Помер Джафар Джабарлі. 31 грудня м. р. помер від паралічу серця найвидатніший тюркський драматург, член президії правління спілки письменників СРСР, член правління Азербайджанської спілки радянських письменників Джафар Джабарлі.

Джафар Джабарлі народ. 1898 року в родині бідного вугляра, пройшов сувору школу життя. Творчість його досягла повного розвитку тільки після революції в Азербайджані.

Автор провідних творів тюркської драматургії — „Севіль“, „1905 рік“, „Яшар“, „Алмаз“ і інших — Джафар Джабарлі мав величезний вплив на зростаючі нові кадри молодих драматургів-тюрків. Він допомагав їм постійним методичним керівництвом.

П'єси Джафара Джабарлі перекладені на російську, вірменську, узбекську мову.

Фердовсі тюркською мовою. Азербайджанське державне видавництво спільно з Азербайджанським відділом Всесоюзного товариства культурв'язку з закордоном випустило тюркською мовою в перекладі азербайджанських письменників „Вибрані поеми“ і збірку уривків з „Шах-Наме“ Фердовсі. Книгу видано в розкішній

оправі з золотим тисненням перських орнаментів і з чудовими ілюстраціями художниці Єлизавети Левік.

Готування до юбілею Шота Руставелі. Азербайджанський відділ Закавказького філіалу Академії наук і Азербайджанська спілка радянських письменників активно готуються до 750-ліття з дня народження славетного грузинського поета Шота Руставелі.

Сектор літератури Азербайджанського відділу закавказького філіалу Академії наук готує переклад на тюркську мову поеми „Той, що носе шкуру левеня“.

Творчості Шота Руставелі буде присвячено ряд літературних вечорів та доповідів у палацах культури в Баку та його районах. Заплановано випустити спеціальні номери азербайджанських журналів і газет.

Класики тюркської літератури. Спілка радянських письменників Азербайджана розгортає цього 1935 року велику роботу з популяризації творчості класиків тюркської літератури.

До плану 1935 року правління спілки включило ряд спеціальних доповідів, присвячених найвидатнішим письмен-

никам і поетам дореволюційного Азербайджана.

Велику увагу буде приділено творчості першого тюркського драматурга Мірза Фаталі Ахундова, зокрема його п'єси „Гаджі Кара“ та казки „Обдурені зірки“.

Всі науково-критичні доповіді на ці теми, перед тим як піти на переклад, будуть опрацьовані правлінням Азербайджанської спілки письменників. Доповіді будуть перекладені на російську, вірменську, грузинську, українську та інші мови.

Нові видання з історії класової боротьби в Азербайджані. Центральним архівом виготовлено і здано до друку нові праці з питань класової боротьби в Азербайджані. Серед них: доц. Польназарова „Tariev — кат робітників“ і „Матеріали з історії страйку бакинських робітників 1913 року“. М. Гаджієва — „Історія занепаду народної освіти за Мусавата“ тощо.

Тюркський драматичний театр готує три нових п'єси: „Загибель ескадри“ Корнійчука (режисер Юсуф Юлдуз, художнє оформлення Фаталієва), „Шахнаме“ Джанана (режисер Тахмасиб, художнє оформлення Мустафаєва, музика Рефетова), „Шлях квітів“ В. Катаєва (режисер Гусейнов, художнє оформлення московського художника Еггерта).

В репертуарі також — „Нісенітниця“ Фінна, „Годинникар і курка“ Кочерги, „Дванадцята ніч“ Шекспіра. З торішніх постанов ідуть: „1905 рік“ Д. Джабарлі, „Шейх Санан“ та „Сіявуш“ Гусейн Джавида, „Отело“ Шекспіра та „Наречена вогню“ Д. Джабарлі.

З оригінальних нових п'єс піде „Вогненна земля“ молодого драматурга Курбана Мусаєва.

Звукові фільми тюркською мовою. У виробництві кінофабрики Аздержкінпрому — 8 кінокартин. Фільм „Шосте почуття“ розповідає

про боротьбу за опанування нових методів роботи на нафтовому фронті. В роботі молодеча комедія „Гра в любов“, звуковий фільм „Біля самого синього моря“ (про побут рибальського когоспу на Каспії), повнометражний художній фільм „Алмас“ за одноіменною п'єсою Джабарлі, короткометражний німий фільм „Директивний бантик“ за фейлетоном Ільфа і Петрова і мультиплікаційна комедія „Лихо Аббаса“. Комедію „Лихо Аббаса“ об'єднується разом з картинами „Симфонія нафти“ та „Азербайджанською музикою“. Це буде перша звукова програма тюркською мовою. Поруч художніх фільмів кінофабрика опрацьовує ряд технічних фільмів.

Нова кінофабрика в Баку. Аздержкінпром приступив до проектування нової кінофабрики — комбінату. Нова потужна фабрика випускатиме звукові, німі і кольорові фільми як художні, так і технічні.

Під будівництво кінофабрики відведено потрібну ділянку. На збудування фабрики асигновано 4,5 млн. крб. Будівництво фабрики мають закінчити 1937 року.

Музей історії матеріальної культури Азербайджана. У приміщенні бакинського державного музею відкрився реорганізований музей історії матеріальної культури Азербайджана.

У музеї виставлено фігури людей (в натуральну величину) та моделі речей, що відтворюють природну обстановку, в якій жили до революції різні національності Азербайджана.

У спеціальних розділах музею показано кустарне виробництво вовняних тканин, виробництво килимів, шовкове виробництво, ганчарне, виробництво мідяного посуду тощо. Виставлено також зразки стародавньої зброї, старовинні азербайджанські монети, релігійну літературу минулих століть тощо.

ГРУЗІЯ

Інститут літератури імені Шота Руставелі. Широко розгортає свою роботу, в зв'язку з наступним 750-літтям з дня народження Руставелі, секція його імені, що вивчає життя і творчість великого поета. При секції відкрито музей Руставелі, де

зосереджено рукописні фонди, пов'язані з творчістю великого поета, ілюстрації, стародавні видання й інші цінні реліквії від XII до XVIII століття, а також різні матеріальні цінності, що характеризують епоху поета.

Нині Інститут готує до друку ряд

дискусійних збірників про творчість Руставелі, що передуватимуть новому великому академічному виданню його поеми. До даної роботи притягнуто кращих наукових працівників.

Шевченко грузинською мовою. Поет Іасамані переклав на грузинську мову ряд творів Тараса Шевченка. Серед них поезія — „Н. В. Гоголю“, „Царь фельдфебель“, „Україна“, „Чорний яр“ і поема „Кавказ“.

Книжкова вітрина. У видавництві Зак. ПЗ вийшли в перекладі на російську з грузинської повість А. Казбеги — „Елісо“ і в перекладі з тюркської — повість Симурга — „Вороги“.

Державне видавництво Грузії закінчило друком і випустило в світ грузинською мовою перший том роману А. Толстого „Петро І“, П. Павленка „Барикади“ і М. Шолохова „Піднята цілина“.

Нове видання „Барсової шкіри“. Видавництво спілки письменників Грузії „Федерація“ випустило в світ повне, перевірене за рукописами

видання поеми Шота Руставелі „Барсова шкіра“.

Пушкін грузинською мовою. Видавництво спілки радянських письменників Грузії „Федерація“ випустило в світ грузинською мовою том вибраних поем А. С. Пушкіна. В книзі поеми: „Цигани“, „Кавказький бранець“, „Брати-розбійники“. Переклади — В. Рухадзе.

Твори Дарвіна грузинською мовою. Державне видавництво Грузії розпочало видання повної збірки творів Чарльза Дарвіна грузинською мовою. Вся збірка складатиметься з 8 томів.

Велика радянська енциклопедія грузинською мовою. Здано до друку перший том Великої радянської енциклопедії грузинською мовою. Обсяг енциклопедії — 40 томів.

Палац грузинської книги. У Тифлісі будуть великий палац грузинської книги. Цей палац буде одною з кращих будівель міста.

ЗА КОРДОНОМ

АМЕРИКА

Нова книга Агнеси Смедлі. У нью-йоркському видавництві „Вангард Пресс“ вийшла збірка оповідань добре відомої американської революційної письменниці Агнеси Смедлі — „Китайська Червона армія крокує“.

„New York Herald“ про нову книгу Агнеси Смедлі. Літературний додаток до „New York Herald“ (Нью-Йоркський Вісник), далекий від симпатій до революційної літератури, вмістив великий відгук на книгу Агнеси Смедлі — „Китайська Червона армія крокує“. Цей відгук подає позитивну оцінку оповіданням Смедлі.

Журнал між іншим пише: „Самозакохані, середнього класу американці, задоволені життям, не вважають цю книгу за приємне читво... Тут немає ореолу містики, ані навіть любовної історії, щоб виправити враження. Тут нема... екзотичного світу

мріяння, що створюється більшістю сучасних романів...“

„Оповідання неприкрашені і грубі своїм реалізмом і безкомпромісні своїм революційним запалом“.

Новий роман Перл Бак „Поділений будинок“ вийшов у нью-йоркському видавництві „Джон Дей і Ко“. Перл Бак відома американська письменниця, автор перекладеної на російську мову книги „Земля“.

Сінклер попри всі свої старання зазнав поразки на виборах у Каліфорнії. Антон Сінклер, американський письменник, колишній „соціаліст“, а недавно кандидат на губернатора штату Каліфорнія від демократичної партії, зазнав поразки на виборах.

Ані перефарбування з „соціаліста“ на демократа, ані широкі програми-обіцянки перед виборцями не допомогли Сінклерові випнутися на трон

губернатора. В цьому змаганні колишнього „соціаліста“ письменника Сінклера переміг кандидат від республіканської партії Френк Ф. Меріам.

„Appalist“ про досягнення Донбасу. „Нью-Йоркський еконо-

мічний щотижневик „Appalist“, описуючи збільшення виробництва вугілля в Донбасі, констатує: „Дивовижна індустріалізація. Донецького басейну за короткий час є ще одне надзвичайне досягнення в історії людства“.

АНГЛІЯ

Зустріч тов. Шолохова з англійськими письменниками. В січні в повпредстві ССР відбулася зустріч М. Шолохова з рядом англійських письменників, журналістів і громадських діячів.

Шолохову було поставлено багато запитань про письменників і читачів у Радянському Союзі. Журналісти відзначають у своїх звітах, що на них справили велике враження масові тиражі книг, які видаються в СРСР. Особливо велике враження на журналістів справив величезний тираж і поширення творів Горького. Шолохов, розповідаючи про все це англійським письменникам і журналістам, звернув особливу увагу на те, що: 1) число читачів збільшилось у 100 разів від часу повалення царату; цей факт пояснюється високою потребою народної освіти і ліквідацією неписьменності в СРСР і 2) в СРСР книги видаються досить дешево і тому доступні кожному радянському робітникові і селянинові.

Шолохов відзначив, що ніде в світі письменники не користаються такою любов'ю і пошаною, як у Радянському Союзі.

Лондонська газета про „Тихий Дон“. Одночасно в Англії і в Сполучених Штатах Америки вийшов англійською мовою широко-відомий твір Мих. Шолохова „Тихий Дон“. Книга має назву „And Quiet Flows the Don“. Книга користується величезним успіхом.

Газета „London Times“, відзначаючи вихід книги англійською мовою, пише: „Шолохов дав у „Тихому Доні“... велике, виняткове по силі полотно з життя козаків за мирних, воєнних і революційних років.“

Радянські художники на лондонській виставці. На виставці радянської графіки і малюнків у Лондоні українські радянські художники репрезентовані 100 роботами, де подано кращі зразки української станкової графіки, акварелі, малюнків та ілюстрацій. На виставці роботи Касіяна, Бланка і Фрадкіна, Шовкуненка, проф. Кричевського, Садиленка, Григор'єва, Довгала, Седяра та інш. Виставку продемонстровано в ряді міст Англії.

ДАНІЯ

Цькування Андерсена Нексе. Соціал-демократична преса Данії провадить останнім часом наклепницьку кампанію проти данського революційного письменника Мартіна Андерсена Нексе. Кампанія ця посилилася особливо після останньої подорожі Нексе до СРСР. Уже деякий час видавництва відмовляються випускати книги Нексе. Цькування це примусило Нексе покинути з своєю родиною постійне місце перебування Гіллєред і переїхати до Копенгагена. Соціал-демократична преса вимагає вислати Нексе з Данії. Нексе відповідає на всі ці нахабні вилазки соціал-демократичних вождів посиленою

кампанією в оборону СРСР і випустив брошуру „Руки геть“, в якій виступає проти антирадянських наклепів буржуазної і соціал-демократичної преси Данії.

Мих. Шолохов у Данії. У січні видатний радянський письменник Мих. Шолохов відвідав Данію. В день його прибуття до Данії вся преса вмістила статті, нариси, нотатки про його творчість і на сторінках усіх газет були подані його портрети. Найбільші данські газети називають Шолохова „всесвітньовідомим“, „світовим письменником“, „Тихий Дон“ називають радянською „Війною

й миром". Преса відзначила, що Шолохов зріс і зформувався як художник в роки революції.

Шолохов популярний і широко відомий в Данії.

Найбільше данське видавництво Гюльдендаль видало три томи "Тихого Дону" і незабаром випустить четвертий том і "Підняту цілину". Про останній твір газета "Politiken" (Політика) вмістила велику статтю. Книга Мих. Шолохова розійшлась у Данії у великій кількості примірників.

Видавництво Гюльдендаль улаштувало на честь письменника два прийоми.

Заходами данського товариства зближення з СРСР 3 січня відбулася в Копенгагені доповідь письменника Мих. Шолохова про сучасну радянську літературу. Доповідь пройшла з великим успіхом.

Відомий данський письменник Мартін Андерсен Нексе, який мав прикінцеве слово, привітав тов. Шолохова,

як "представника літератури великої радянської країни".

Велика данська газета "Politiken" (орган радикалів; ліворадикального напрямку) і "Berlingske Tidende" (орган консервативної партії) у звітах про доповідь Мих. Шолохова підкреслюють, що доповідь справила на присутніх велике враження. Газети констатують, що стан письменників у Радянському Союзі кращий, ніж у західноєвропейських країнах.

В повпредстві СРСР на честь т. Шолохова відбувся прийом, на якому були присутні представники літературних, художніх, театральних і наукових кіл Данії.

В Данії Шолохов серйозно й докладно обізнався з поставою сільського господарства і тваринництва в країні.

З Копенгагена письменник виїхав до Лондона, а звідти до Парижа й Праги.

НІМЕЧЧИНА

Подробиці вбивства революційного поета Мюзам. Ліберальний щотижневик "New statesman and Nation" (виходить в Лондоні) опублікував статтю доктора Курта Гіллера, яка висвітлює справжні обставини, "самогубства" німецького революційного поета Еріха Мюзам. Гіллер разом був з Мюзамом у концентраційному таборі в Орієнбурзі, а потім був звільнений і втік до Чехо-Словаччини.

На підставі одержаних ним повідомлень з дуже надійних джерел, Гіллер так описує смерть Мюзам:

9 липня (1933 р.) Мюзам викликали до начальника концентраційного табору Ейке. Вернувшись, він розповів своїм товаришам про ув'язнення, що Ейке наказав йому повіситись протягом 48 годин, загрожуючи, якщо він цього не зробить, то "щось трапиться". Через кілька годин влада табору заявила Мюзамові, що вона чекати більше не може і що він повинен це зробити в той таки вечір. Мюзамові наказали прийти в кімнату начальника з вірвовою після 9-ої години вчора, коли інші в'язні спатимуть. Мюзам скорився наказові і навад більше не повернувся.

На другий день повішений труп Мюзам було знайдено у вбиральні. Одному з в'язнів вдалося помітити, що петля була зроблена так уміло, що цього, звичайно, не міг зробити Мюзам. Більш того, відстань між головою і балкою була така вузька, що він не міг би сам повіситись в такому стані. Крім того, не було яду звичайних ознак, що характеризують стан трупа після повішення.

Як підкреслює Гіллер, усім в'язням було ясно, що Еріха Мюзам було вбито у кімнаті начальника табору і що тіло його повісили у вбиральні, щоб створити враження, що він покінчив самогубством.

Занепад життя і культури. Французька газета "Temps" ("Тан") опублікувала статтю "Життя в Берліні". Стаття належить спеціальному кореспондентові "Temps" Лоре, який побував недавно в Берліні. Автор не вороже ставиться до фашистського режиму, але і він змушений зважати на факти, малюючи сумну картину міста, яке було перед приходом Гіллера до влади одним з найбільших культурних центрів Європи. Місто вражає своїм суворим виглядом. Тепер

Берлін є лише величезним провінційним містом, замість бути „світним містом“.

В якому стані перебуває культура в Німеччині? З країни вигнано і втекло безліч талановитих, але з погляду расового і політичного „непідхожих“ для режиму музикантів, художників, акторів.

Щодо музики Німеччина багато втратила. Адже вижили всіх „неарійців“, не дозволено в'їзд чужоземним музикантам. Фуртвенглер, який диригував до останнього часу в державній опері, був примушений покинути цей пост. Це — велика втрата. А, коли взяти до уваги, що він був примушений піти, захищаючи молодого музиканта, якого переслідували расисти, то це набуває політичного забарвлення.

... Офенбах, як і раніш, засуджений на остракізм і його „Казки Гофмана“ — найулюбленіший і найпопулярніший у Німеччині твір — заборонений.

Говорячи про театри, автор підкреслює цілковиту відсутність репертуару:

„Стан театру набагато гірший: він зазнає і від звичайної в цій країні кризи, і від ударів, завданих йому урядом. Нічим не можна компенсувати втрат, яких зазнав театр від третьої імперії. Німецький театр не має більш репертуару, йому немає чого ставити. Досі обіцяють „великі драми“, звісно, національного характеру. Але покищо задовольняються маленькими комедіями, іноді до неможливості безглуздя, які й подають публіці, не зважаючи на те, — чи бажає вона цього чи ні“.

НОРВЕГІЯ

Безробіття серед учителів. В Бергені засновано всекраєву організацію безробітних учителів. На установчій конференції в справі організації об'єднання безробітних учителів було виголошено, що в Норвегії

тепер близько 1.400 безробітних учителів. Конференція ухвалила домогтися від уряду, щоб він забезпечував працю безробітних учителів через збільшення класів у школах, продовження навчального терміну тощо.

ПОЛЬЩА

Успіх радянського фільму. У Варшаві і інших містах демонстрували радянський фільм „Веселі діти“.

Фільм користувався виключною популярністю і успіхом.

В музичних і кінематографічних колах Варшави про „Веселих дітей“ відгукуються з захопленням. Рецензент газети „Kurjer Polski“ пише, що він мав можливість дивитись цей фільм кілька разів, і кожного разу він помічав у ньому „нові, свіжі, глибоко-творчі елементи“.

Катастрофічне становище школи. Польський прем'єр Козловський недавно прийняв делегацію спілки вчителів народних шкіл, яка звернула увагу прем'єра на загрозливі наслідки від скорочення надані витрат на народну освіту. Прем'єр не крив катастрофічного становища школи. Він заявив, що беручи під увагу скорочення надалі бюджетних коштів треба зважати на за-

провадження в народних школах платні за навчання.

Тяжке становище вчителів. Польський журнал „Przegląd pedagogiczny“ („Педагогічний Огляд“) в статті, присвяченій становищу польського вчителства, пише: „В наслідок заходів уряду і кризи за останні роки життєвий рівень вчителства впав нижче мінімуму, потрібного інтелігентній людині... Звільнення вчителів, пересування до інших місцевостей, пересування вчителів середньої школи до початкової школи викликають неспокій і заважають нормальній роботі“...

Віленське „Słowo“ („Слово“) оздоблює цей витяг з статті „Przegląd pedagogiczny“ такою характеристичною приміткою:

„Зову“ „спокій“. Полишимо в спокої цей спокій. Його буде в нас досить на... кладовищі“.

Свідчення „Robotnik-a“. Орган польських соціалістів „Ro-

boitnik" („Робітник" № 357) у статті, присвяченій народній освіті в СРСР, примушений засвідчити, що „робітничий клас в СРСР має можливість

насправді безплатно набувати знань. А цього віде нема в капіталістичних країнах".

ТУРЕЧЧИНА

Помер видатний музикознавець. В січні ц. р. в Істамбулі помер відомий турецький музикознавець Рауф Екта, автор ряду наукових праць про східну музику, автор монографії про турецьку музику, музичної енциклопедії тощо.

Музей мистецтва в Софії Старий Софійський собор в Істамбулі, що був найбільшою церквою східного християнства, потім мечеттю магометан, нинішній турецький уряд наказав закрити і перетворити на музей візантійського мистецтва.

ФРАНЦІЯ

Анрі Барбюс про вбивство тов. Кірова. „Humanité" опублікувало статтю Анрі Барбюса про вбивство тов. Кірова. У цій статті Анрі Барбюс пише:

„Виходячи з того, що радянська країна уособлює свободу і мир, ми говоримо, що вбивство Кірова було злочином проти нас всіх, проти всіх народів, і ми рішуче схвалюємо всі справедливі заходи самооборони, вжиті радянським урядом щодо цих жалюгідних покидьків людства, які не спинилися навіть перед таким ганебним, кривавим злочином, щоб зірвати грандіозну і чудову справу будівництва соціалізму. Тут ідеться не про „політичний злочин". Стрілятив вождя, неухильного служителя високих, розумних принципів — це значить вчинити безглуздий і мерзотний злочин. Діяти так — це значить діяти просто по-бандитському. Покінчити з змовою таких злодіїв — це обов'язок кожного в інтересах прогресу і добробуту людства".

Віктор Маргеріт — член асоціації революційних письменників. Відомий французький письменник — романіст і історик Віктор Маргеріт вступив до французької асоціації революційних письменників.

Віктор Маргеріт народився 1866 р. в Алжирі, де його батько генерал був на службі. Освіту здобув у Парижі: кінчив лауреатом ліцей. З 1886 року служив у колоніальних військах в Африці і в Мексиці. 1891 року кінчив військову школу. Початок його літературної діяльності припадає на 1883 рік, коли він дебютував книгою

віршів „Галузка бузку" (Brin de lilas). Розвиток його творчості починається 1891 року, з видання роману „Розгром" („Le désastre"), написаного спільно з братом Полем Маргерітом. 1898 року він дістав орден Почесного легіону. З 1906 по 1908 рік — президент Т-ва письменників (Société des gens de lettres). До 1907 року Віктор Маргеріт працює спільно з братом, і тільки 1907 року виходить у світ його перший самостійний роман „Повія".

Роман викликав обвинувачення в порнографії. 1922 року вийшла 1-ша книга трилогії „Жінка в дорозі" („La femme en chemin") — „Моніка Лярбе" („La garçon"), що користувалася величезним успіхом і перекладена на багато чужоземних мов. Ця книга знову принесла Маргерітові обвинувачення в порнографії, в підлив родинних основ, і у автора відбирають орден Почесного легіону.

1926 року Маргеріт спільно з А. Шарпантьє заснував журнал „Еволюція" („Evolution"). Журнал цей, дрібно-буржуазно-пацифістського напрямку, багато уваги приділяє Радянському Союзові, містить статті, як чужоземних журналістів, так і радянських працівників, про розвиток і зростання індустріалізації й колективізації, напівовального питання в СРСР тощо.

Великий скандальний успіх мав і останній роман Маргеріта „Твоє тіло належить тобі" („Ton corps est à toi").

Маргеріт у своїй творчості висловлює ідеологію радикальних шарів французької дрібної буржуазії. Постійні теми його численних творів — питання побуту й родини, питання

статевих взаємовідносин у сучасному капіталістичному суспільстві. Маргеріт розглядає капіталістичне суспільство тільки в побутовому плані й переключає класову боротьбу на боротьбу статей.

Але при всій своїй дрібнобуржуазній обмеженості романи Маргеріта болюче вдарили по буржуазній Франції. Він викрив ті побутові болячки, які старанно приховувать.

Одним з головних творів Маргеріта є роман „Комуна“ („La Commune“), написаний ним 1904 року спільно з братом Полем Маргерітом. Ідея цього роману — жах перед війною і перед тими, хто її починає.

Перу Віктора Маргеріта належить ряд цікавих історичних праць „На краю безодні“ („Au bord du gouffre“),

„Злочинці“ („Les criminels“) та інші. Ці праці показують ставлення Маргеріта до імперіалістичної війни.

Вступ Віктора Маргеріта до асоціації революційних письменників Франції є безумовно знаменним і характеристичним фактом. Цей факт свідчить про полівиння передової частини інтелігенції капіталістичного заходу, про перехід її на революційні позиції.

Листи Наполеона І. Національна бібліотека недавно придбала за 1.125.000 франків 300 листів Наполеона І до Марії Луїзи.

Серед цих листів багато листів з Росії часів війни 1812 року. Є листи з Ковно, Вільно, Вітебську, Красного-Смоленську, Москви тощо.

ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНА

Популярність книги Івана Ольбрахта. За даними празьких міських бібліотек книга видатного чеського письменника Івана Ольбрахта — „Никола Шугай“ має серед читачів найбільший попит.

Книга дісталася хвальні відгуки представників усіх прошарків трудящих. Але нею дуже незадоволені поліцаї Чехо-Словаччини, бо автор описує „охоронців порядку“, як п'яниць, насильників і шкурдерів.

Перу Івана Ольбрахта належить також дуже популярний роман „Анна пролетарка“, — перекладений на всі європейські мови.

Чехословацькі журналісти про своє перебування в СРСР. Чехословацька преса приділяє велику увагу відвіданню чехословацькими журналістами СРСР. Центральний орган соціал-демократичної партії „Právo Lidu“ (Право народу) видрукував статтю члена делегації журналіста Ванека, в якій сказано, що промова тов. Літвінова під час прийому чехословацьких журналістів і заяви інших радянських політичних

діячів є не виявлення звичайної дипломатичної чемності, а заяви глибокого змісту і великого політичного значення, мета яких — поглиблення дружби між обома країнами.

Член делегації — редактор закордонного відділу офіціозу „Prager Presse“ — п. Кубка, говорячи про враження від одвідання ним Радянського Союзу, відзначає: „Ми скрізь констатували волю до будівництва, оптимізм, ентузіазм, темпи і впевненість у своїх силах. На вулицях Москви велике пожвавлення, багато нових магазинів, скрізь видно прагнення до боротьби за якість“.

Спинившись на зовнішньополітичних прагненнях СРСР п. Кубка заявляє: „Прагнення СРСР всіма заходами до миру не підлягає сумніву“.

Бібліотека з книг заборонених у Німеччині. В Празі, з ініціатииви німецького письменника Генріха Манна, що тепер перебуває там, ухвалено організувати „вільну бібліотеку“ на зразок Паризької з книг, спалених і заборонених у Німеччині.

• ЯПОНІЯ

Преса про сучасний стан Японії. Один анонімний японський автор вмістив у лейстопадовому номері журналу „Бунгей-Сюдзю“ статтю „Народові надії“, в якій по-

дається яскрава характеристика сучасного стану Японії.

Автор пише: „Атмосфера надзвичайно напружується і викликає якість передчуття неспокою, що заважає

ально дихати. Хоч я й не пророк, але ще за півроку до виникнення манджурських подій я прорівав виникнення якогонебудь інциденту. За останній час я відчуваю, що атмосфера знову знає потрясіння.

З давніх давен найстрашніше було те, коли народ не мав харчів. З оповідань тих, що приїхали з провінцій, там дійсно нема чого їсти. Народ, позбавлений харчів,—це вже не віщі. Він може стати голодним тигром або зовком. Я боюся цього. Всі заходи, вжиті урядом, не дають жодних наслідків. Те, що народні маси не мають харчів, не є тимчасовим явищем, яке виникло в наслідок неврожаю або стихійного лиха. Корінь лиха глибокий. Він полягає в тому, що за останні 70 років з часу революції Мейдзі (неукінченої буржуазної революції) нова система, що заступила феодалізм, розвинулась до можливих меж і перетворила наше суспільство на кривобоке. Тимчасова допомога або реформа без викорінення цього найглибшого коріння не може дати ефекту.

В п'яти принципах клятби імператора Мейдзі (в яких були проголошені основи капіталістичного розвитку Японії) виголошено, що не можна випробувати терпіння народу.

Але чи не маємо вже тепер межі терпіння народу? Один молодий поет писав: „Працюю, працюю, але не полегшується моє життя, і дивлюся з подивом на руки свої“. Майже все населення Японії перебуває нині в такому ж стані*.

Англійська найсолідніша незалежна, прогресивно-ліберальна газета „Manchester Guardian“ (Манчестер Гардіан) пише: „Протягом кількох зряду тижнів японська преса сповнена разючих описувань голоду й злиднів 2 мільйонів населення району Тохоку. Злиднене селянство, пригнічуване поміщиками, не зібрало врожаю і стоїть перед трагічною зимою“. Одна з керівних токійських газет, що досліджує становище, пише: „Матері голодують, діти помирають від голоду; численні випадки, коли голодні діти непритомніють у школі. Селянство немає за що купувати рибу, вони продають дочок у неволю“.

Значна частина селянства не має інших харчів, крім супу, звареного з незначної кількості дешевого зерна та кори з дерева. Для їжі збирають каштани. Старі й діти блукають усюди, збираючи коріння та жолуді. Всі повідомлення промовляють про широкій продаж дівчат до публічних будинків. Купування провадиться агентами, які подібно до вербувальників заводів і фабрик, платять невеликі аванси батькам. Хоч кампанія допомоги й провадиться, проте над усім тяжить приреченість долі. Цей північно-східний куток Японії, між іншим, завжди жив на межі голоду*.

Ці повідомлення, що є найхарактернішими, серед інших розкиданих на сторінках так японської, як і чужоземної преси, надзвичайно яскраво і красномовно промовляють про сучасний стан Японії.

Відповідальний редактор — І. Кириленко

Видає Державне Літературне Видавництво